

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXV. (19)

No. (Štev.) 30

ESLOVENIA LIBRE

Buenos Aires

28. julija 1966

Kriza je resna

Čeprav v Jugoslaviji ni bila že več let nobena tajnost, da se na vrhovih bje prikrit boj med Titom in Rankovićem za končno oblast v stranki in državi, je odstavitev vsemogočnega šefa Državne varnosti delovala kot prava senzacija.

Po nekaterih mestih so jo listi svojim bralcem sporočili s posebnimi izdajami. Za te izdaje so se ljudje kar trgli. Saj so pa tudi v njih imeli tako zanimivega branja, kakor že dolgo ne poprej. V celoti je bilo namreč objavljeno poročilo posebne preiskovalne komisije, ki je dotedanjega glavnega tajnika izvršnega odbora CK ZKJ in Titovega naslednika Aleksandra Rankovića hudo obremenjevalo.

V vrsti težkih obtožb je bilo zapisano, da je „delo komisije pokazalo, da so nekateri vidni funkcionarji Državne varnosti — DV resno zlorabili položaj oblasti in zaupanje. Mnogi, celo veliki in koščljivi problemi, so se urejali na bazi osebnih zvez in avtoritete...“ Dalje je bila zapisana ugotovitev, da je „DV postajala bolj ali manj monopol posameznikov“ ter da je iz izjav zaslišanih funkcionarjev razvidno, „da so tovariši Rankovića istovetili s Centralnim komitejem“.

Se hujša je naslednja obtožba, ki je Rankovića obremenjevala takole: „Prejšnjim težnjam, da se DV spremeni v silo nad družbo, so se pridružile še nove, tako, da bi postala DV eden izmed odločilnih faktorjev v formiranju družbene politike. Prilastili so si pravico nadzirati tudi odgovorne državne in politične funkcionarje s prisluškovanjem, spremljanjem in zbiranjem poročil od tehničnega osebja, ki je delalo pri funkcionarjih. Na podlagi takih poročil so zelo pogosto dajali ocene o posameznih ljudeh in te ocene so bile nereditko odločilne za sklepe v kadrovske politiki...“

Nič manj huda ni bila naslednja obtožba: „Posamezni organi so ustanavljali široko mrežo sedelavcev v delovnih organizacijah in celo v ZKJ. Ob uporabi sodobne tehnike so se zadnja leta lotili velikih operacij prisluškovanja in kontrole nad posamezniki in ustanovami“. In to „proti poštenim in socializmu vdanim ljudem, da bi te posameznike diskreditirali. Obveščevalni material posameznih organov DV so čisto premišljeno tempirali...“

Ob branju takih obtožb od tedaj za Titom najplivnejšega in najmočnejšega funkcionarja v partiji in državi, so ljudske množice prišle do novega spoznanja. Da so komunisti za vodstvo državnega in javnega gospodarstva nesposobni, so ljudje občutili na lastni koži in žepih. Da so doživeli poraz s svojo zamisljivo ureditve kulturnega življenja, je vsem očitno, da njihov politični koncept ljudem ne prinaša sreče in zadovoljstva, vedo vsi. Zadnja čistka, nekrvava revolucija v partiji med Titom in Rankovićem, je pa vsej javnosti odkrila, da je korupcija in borba za oblast v partiji in državi nevarno načela partijo samo, ki naj bi bila po komunistični zamisli izbor najboljšega, kar premore komunizem.

Med tem, ko so se široke ljudske množice takega razvoja notranje borbe v partiji samo veselile, se je pa pravih partijev začel lotevati preplah. Kajti njihovo prepričanje, da je komunistična partija tako solidna tvorba, da bo še v naslednjih rodovih krojila usodo narodom, je splahnelo ob ugotovitvi na kako trhljih osnovah je zgrajen ves sedanji komunistični sistem.

Zato je Tito smatral za umestno, da je dal poklicati k sebi na Brione partizanske borbe, tj. tiste, ki so z „ogljem in mečem“, krvjo in nasiljem ter zločini med zadnjo vojno komunizem avljavili kot oblast s pomočjo zaslepljenih demokratskih zaveznikov. Hotel se je pri njih zavarovati, kajti Ranković je bil še do pred nekaj leti predsednik njihove bojovniške zveze.

Sestanek s partizanskimi borci je imel Tito 5. julija. Tj. prav tiste dni, ko je v beograjski zvezni skupščini Kardelj opravljal zadnji krvniški posel nad Rankovićem, ko je dal v petih minutah izglasovati Rankovićevo odstavitev kot podpredsednika države in postavitev Koče Popovića za njegovega naslednika kot Titovega namestnika.

U Thant v Moskvi

Po obisku indijske predsednice Indire Gandi ter britanskega predsednika Wilsona v Moskvi, je minuli ponedeljek priletel na obisk k sovjetskimi veljakom v Moskvo še glavni tajnik ZN U Thant. Kakor prej omenjena predsednika, se je tudi U Thant odločil na pot v Moskvo z namenom pregovoriti Kosygina in Brežnjeva, da bi intervenirala v Hanoju, da bi severnovietnamski komunisti prenehali z gverilsko vojno v Južnem Vietnamu.

Ghandi in Wilson sta po nekaj urah razgovorov s sovjeti ugotovila, da le-ti nimajo namena intervenirati v Hanoju. Obratno, objavili so, da bodo še bolj podpirali severnovietnamske komuniste. Wilson je Kosygina tudi prosil, naj pregovori hanojskega predsednika Ho Či Minha, naj ne pošlje pred „ljudsko sodišče“ ameriških letalcev, ki jih Hanoj obdoljuje vojnega zločina. Tudi

tež Wilsonovi prošnji sovjeti niso ugodili. V zadevo se je vmešal še papež Pavel VI. ki je pozval hanojske komuniste, naj spoštujejo mednarodne pogodbe o vojnih ujetnikih, Johnson pa je zagrozil Severnemu Vietnamu, da „naj sebi pripiše posledice, ki ga bodo zadele“, če bodo ameriški letalci prišli pred komunistično ljudsko sodišče. Ho Či Minh je končno objavil, da „nima namena“ poslati letalcev pred ljudsko sodišče.

U Thant je imel namen še s svoje strani poskusiti v Kremlju, da bi Moskva intervenirala v Severnem Vietnamu. Poleg tega namerava sovjetom povedati, da dvomi, da bo ponovno prevzel vodstvo tajništva ZN, ko mu bo letos novembra potekla petletna doba. Sovjeti so mu dali vedeti, da bodo podprli njegovo novo kandidaturo, če jo bo predložil.

Skupna poljedelska politika SETA

Gospodarski strokovnjaki držav Skupnega evropskega trga in njihovi zadevni ministri so v Bruslju minuli ponedeljek podpisali sporazum o skupni poljedelski politiki tega močnega gospodarskega bloka.

Po novem sporazumu bodo članice SET-a skupno določale cene svojim najvažnejšim poljedelskim proizvodom, ki so sadje, zelenjava, mesni in mlečni proizvodi ter sladkor. Prav tako so sklenili, da bodo skupno določali višino

zaščitnih tarif za omenjene proizvode proti zunanjim tržiščem. To določilo je bilo sklenjeno za dobo do 1. julija 1969, ko bodo določili nove zaščitne tarife.

Nadalje so sklenili, da bodo smele posamezne vlade SET-a plačati poljedelskim proizvajalcem do 90 odstotkov odškodnine za morebitne previške, z denarjem, ki ga bodo dobivale v ta namen iz skupnega denarnega fonda za poljedelstvo.

Sukarnu odvzeli vso oblast

Boj, ki se je začel za oblast v Indoneziji med generalom Suhartom in dotedanjim vsemogočnim filokomunističnim predsednikom Sukarnom, je zaključen v korist generala Suharta, ki je postal novi predsednik indonezijske vlade, obenem pa ima v svojih rokah ministrstvo za varnost in obrambo. Prav tako je Suharto glavni poveljnik nad vojsko, mornarico in letalstvom. Pod

njegovim poveljstvom je tudi državna policija. Podrejeno mu je tudi min. za demobilizacijo in veterane.

Sukarno je ostal samo še predsednik republike. Indonezijcem je sporočil po radiu, da mu je vlada odvzela vso oblast in da nima več vladnih poslov v svojih rokah.

Indonezijci so Sukarnovo jadikovanje sprejeli s posmehom.

I Z T E D N A V T E D E N

Poulične izgrede in nasilja v črnih predelih mest Brooklyn, Cleveland, Chicago, Jacksonville, Philadelphia in San Francisco, še niso ponehali. Oblasti sodojo, da jih povsod netijo komunistični propagandisti. Izgrede črnožcev je predsednik Johnson obsodil z besedami: „Naša država lahko dopušča proteste državljanov, ne more pa trpeti nasilja državljanov. ZDA ne morejo storiti nič drugega, kakor popraviti krivice dveh stoletij, ki dajejo ljudem povod za proteste. Načini izražanja protestov so pa taki, da jih civilizirana družba lahko dopušča, pa tudi takšni, ki so nedopustni. Poulični izgrede namreč nikdar ne prinašajo trajnih rešitev, ampak razbijajo celo družbo samo, ker hujšajo sosedu proti sosedu ter ustvarjajo zidove nezaupanja in strahu.“

V zdravici na večerji je Tito partizanskim bojevnikom govoril med drugim takole:

„Zelo trpko dejstvo je, da se stari revolucionarji, tovariši, ki so toliko let prestajali vse trpljenje in težave, v nekem obdobju svojega življenja včasih izneverijo tudi sami sebi. Tu ne gre za enega človeka. Gre za ljudi, ki so prišli na odgovorna mesta, a jim niso kos. Za nami mora ostati močna socialistična dežela z družbenimi odnosi, ki bodo sloveli na enakopravnosti in demokratičnih načelih, posebno na enakopravnosti med narodnostmi. Naša socialistična skupnost preživlja razne težave. Te so tako materialnega kot idejnega značaja. Z nacionalizmom ali bolje rečeno šovinizmom še nismo opravili. Tudi nismo do kraja potolkli razrednega sovražnika, ki se zdaj pa zdaj, kakor hitro vzniknejo težave, povampirji in pokazuje v hujši obliki. Skupno se moramo bojevati proti vsem, ki vnašajo zmedo ne samo v naše vrste, ampak tudi v našo družbeno skupnost sploh. Vidim, da se dogajajo razne deformacije in da je precej posameznikov, ki niso prijetelji te naše družbene ureditve in ki si na tihem želijo nekaj drugega. Dejavnost teh ljudi moramo onemogočiti. Prepričimo sovražnika, bodisi da delu-

ZDA imajo od preteklega tedna najbolj udarno in učinkovito vojno mornarico na svetu in to po splovitvi v morje 41 atomske podmornice tipa Polaris. Vsaka od teh podmornic vozi stalno s seboj 16 atomskih raket Polaris z dosegljivosti 2.500 pomorskih milj. Določeno število podmornic je stalno razporejenih po vseh morjih sveta. Nепrestano so v radijskih zvezah s svojo bazo v ZDA, od katere samo sprejemajo navodila, ne smejo pa nikdar oddajati svojih poročil, da sovražniku ne bi odkrile svojega položaja.

Britanska laboristična vlada je za šest mesecev zamrznila cene in nameštenske prejemke. Ukrep, ki je edinstven v britanski politični in gospodarski zgodovini, je naletel na opozicijo celo pri laborističnih sindikatih. Vlada

je od zunaj ali znotraj, da bi nam razbil tisto, za kar smo se borili. Zdaj spremljam, kar zunaj pišejo o sklepih četrte seje našega CK. So tudi nekateri pozitivni komentarji, veliko več pa je negativnih. Piše se navidez pozitivno, v resnici pa želijo natihem tisto, kar je svoj čas hotel Džilas. Omejiti liberalizacijo in zmago nad dogmatizmom. To ni res. Drži, so tudi ostanki dogmatizma, a so še druge stvari.

Zunaj govore, da se Jugoslavija evropeizira. Mislim, da smo lahko evropska država tudi brez ideoloških odklonov.“

Vsekakor je Tito hotel biti „napadalen“. Pa bo vsak lahko spredel, da je bilo v njegovih izjavah več obrambe kakor napadalnosti.

Ne vemo v koliko je rdeči maršal s svojim nagovorom dvignil ter utrdil „borbeni duh ter moralo“ pri svojih bivših borcih, da bi mogli kljubovati vsem težavam, v katerih se je znašel komunistični sistem v Jugoslaviji. Nam se zdi vse bolj verjetno, da imajo prav tisti, ki zadnjim dogodkom v ZKJ pripisujejo zgodovinski pomen, kajti komunistični režim so spravili v tako resno krizo, da se od nje ne bo mogel več opomoči.

jih doslej še ni mogla pregovoriti za odobritev take gospodarske politike, ki po predsednik Wilson smatra za nujno ozdravitev britanskega gospodarstva in utrditev narodne valute.

Zahodnonemški kancler Erhard je ob zadnjem de Gaulloevem obisku v Bonnu izrazil željo, naj bi 65.000 francoskih vojakov ostalo še naprej v Franciji. Zaradi tega bo po odhodu Francije iz NATO treba urediti še več tehničnih vprašanj.

Vodstvo Nennijeve Italijanske socialistične stranke je končno odobrilo predlog posebne komisije za združitev te stranke s Saragatovo Socialdemokratsko stranko. Razgovori za združitev obeh strank so se začeli že aprila meseca.

Čilski predsednik dr. Frei se zavzema, naj bi bil sestanek predsednikov ameriških republik, ki ga je predlagal biv. argentinski predsednik dr. Illia, marca ali aprila v čilskem morskem kopališču Viña del Mar.

V mestu Recife v Brazilu je na letališču eksplodirala bomba. Namenjena je bila vladnemu kandidatu za predsednika republike maršalu Costa e Silva, ki je 25. t. m. potoval z letalom v omejeno mesto na volilni shod. Bomba je eksplodirala še pred prihodom letala. Tri osebe so bile ubite, več pa ranjenih. Med žrtvami atentata je tudi admiral

Nelson Fernandez. Istočasno kot na letališču sta eksplodirali še dve bombi v središču mesta. Prva na sedežu vladne Dijaške zveze, druga pa v kinodvorani Ameriške informativne službe. Šef varnostne službe v državi Pernambuco grafi. Osvaldo Vriato Passos Medeiros je izjavil, da so zločinske teroristične atentate izvršili komunisti po naročilu Fidel Castra.

Amerikanci so objavili, da so celotno poveljstvo vojaških oddelkov sedmega armadnega zbora v Zahodni Nemčiji združili v Heidelbergu.

Geminis X

Ameriška kozmonavta Collins in Young sta prejšnji teden s skoraj popolnim uspehom izvedla vesoljske poskuse, ki so jih jima zastavili ameriški vesoljski strokovnjaki. Z rtiča Kennedy sta odletela v vesolje na tridnevno krožno potovanje okoli Zemlje v kabini Geminis X. Fotografirala sta zvezde in Zenljo, izvedla večkratno sklopljenje kabine Geminis X z raketo Agena, ki je dohro uro pred Geminis X odletela v vesolje ter z drugo raketo Agena, ki kroži po vesolju že tri mesece. Collins je tudi „hodil“ po vesolju izven kabine in opravil nekatera dela na kabini in Ageni, ki so bila predvidena. Priprave za izstrelitev Geminis XI so že v teku ter je odlet predviden za 9. septem-

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Sestava vlade

Predsednik republike general Juan Carlos Onganía je doslej že imenoval skoro vse ministre in državne tajnike. Vlada je sestavljena takole:

minister za zunanje zadeve in bogočastje ter začasno tudi minister za narodno obrambo dr. Nicanor Costa Méndez; podtajnik za zunanje zadeve in začasno za bogočastje dr. Jorge Adolfo Mazzinghi; minister za notranje zadeve in začasno za socialno zaščito in ljudsko zdravje dr. Enrique Martínez Paz; podtajnik za notranje zadeve dr. José M. Saravia ml.;

minister za gospodarstvo in začasno za delo ter socialno varnost ter za javna dela in službe dr. Jorge Nestor Salamei;

podtajnik za gospodarstvo Evaristo Piñón Filgueiras;

podtajnik za delo dr. Juan Pedro Tamborena;

podtajnik za soc. varnost Raul Francisco José de Zan;

tajnik za energije in goriva ing. Luis María Gotelli;

podtajnik ing. Juan Pedro Augusto Thibaud;

tajnik za industrijo in trgovino ing. Mario Oscar Galimberti;

podtajnik dr. Serafin Martínez Rial. Ker je ta odstopil, je bil na njegovo mesto imenovan dr. Ismael Alcacer Mackinley;

tajnik za poljedelstvo in živinorejo dr. Lorenzo Adolfo Raggio;

podtajnik za poljedelstvo dr. Juan María Ocampo;

podtajnik za socialno zaščito in ljudsko zdravje dr. Ezequiel Holmberg;

podtajnik za pravosodje dr. Conrado J. Etchebarne;

tajnik za finance Francisco Aguilar;

tajnik za javna dela ing. Esteban Guaia;

podtajnik za javna dela inž. Guillermo O. Roffo;

tajnik za komunikacije general Julio A. Teglia;

tajnik za državne informacije —SIDE— general Eduardo Señorans;

začasni drž. tajnik za vojsko glavni poveljnik vojske general Pascual A. Pitarini;

začasni drž. tajnik za letalstvo glavni poveljnik vojnega letalstva brigadir

major Adolfo Teodoro Alvarez;

začasni drž. tajnik za mornarico glavni poveljnik pomorskih operacij admiral Benigno Varela;

glavni tajnik predsedstva republike general Héctor Repetto.

Vrhovni poveljniki vojske, letalstva in vojne mornarice po določilih Listine argentinske revolucije sestavljajo vojaško junto, ki bo obstojala vse do zaprisege predsednika republike, ki bo izvoljen na volitvah, ki jih bo razpisala sedanja

vlada tedaj, kadar bo smatrala, da je izpolnila vse naloge, ki si jih je postavila.

Istočasno je vlada imenovala že tudi guvernerje za 20 provinc. Za preostale 4 bodo imenovani verjetno že v teku tega tedna. Doslej so imenovani guvernerji v naslednjih provincah Buenos Aires, Córdoba, Corrientes, Entre Ríos, Chubut, Formosa, Mendoza, Misiones, Neuquén, Catamarca, La Rioja, San Juan, Salta, Santiago del Estero, Santa Fe, Tucumán, Santa Cruz, Chaco ter teritorij Ognjena zemlja.

Preosnova zunanje-politične službe

Vlada argentinske revolucije je napovedala, da ima v preučevanju preosnovno ministrstev, ki zasledujejo cilj, da naj bi sorodne delavnosti prišle skupaj. Tako bo npr. ministrstvo za narodno blaginjo, ki ga nameravajo ustanoviti, obsegalo socialno zaščito in vso dejavnost glede zidave družinskih hiš in stanovanj.

S preosnovo so pa med tem začeli že tudi v zunanjem ministrstvu, proti kateremu je bilo več pritožb, že pod prejšnjim predsednikom, češ da je imela preko njega komunistična propaganda močno odprto pot za svojo prevratno delavnost v Argentini. Zato je novi zunanji minister s svojim podtajnikom smatral za svojo prvo nalogo, da je dal razveljaviti dosedanjí zakon o ustroju tega ministrstva ter o argentinski zunanje-politični službi. To nalogo mu je narekovalo tudi dejstvo, da je bilo pod prejšnjo državno upravo sprejetih v zunanje-politično službo zelo veliko ljudi, ki za to niso imeli nobene strokovne kvalifikacije, ampak samo legitimacijo radikalne stranke. Zato je po novih določilih o spolnjenjuv argentinske diplomatske službe bilo določeno, da mora biti vedno objavljen za sprejem diplomatske službe javni natečaj z izpitom. Po določilih tega dekreta je vlada sprejela odločbo, ki jih je podala 23 argentinskih veleposlanikov in pet opolnomočenih ministrov. Dalje je prenehale službeno razmerje 53 funkcionarjev v samem ministrstvu, v diplomatski službi pa 11 poslanikom in 10 opolnomočenim ministrom I. razreda ter 15 drugaga razreda.

S posebnim dekretom je pa bil imenovan za izrednega opolnomočenega veleposlanika ing. Alvaro Alsogaray, biv. minister za narodno gospodarstvo, ki je v posebni gospodarski misliji odpotoval najprej v ZDA, od tu bo potoval v Evropo ter se preko Japonske vrnil domov. Pred odhodom je izjavil, da svetovnih gospodarskih ustanov ne bo v imenu argentinske revolucije prošil za gospodarsko pomoč, pač pa za sodelovanje na gospodarskem področju za obnovo in ureditev argentinskega narodnega gospodarstva.

Štirinajsti slovenski socialni dan

LAIK V CERKVI — SLOVENSKI DIALOG S SODOBNIM SVETOM

V nedeljo 24. julija 1966 je bil v Slovenski hiši v Buenos Airesu štirinajsti socialni dan, kar je za zdamske Slovence to, kar so za Francoze, Italijane in Špance njihovi socialni tedni. Pripravil ga je Stalni odbor socialnih dni, ki ga sestavljajo gg. Anton Horvat kot predsednik, Stanko Žužek kot tajnik ter člani Majersič Janez, Rudolf Smersu in Jože Šeme. Letošnji socialni dan je obravnaval dve važni in aktualni vprašanji, ki sta bili predmet razpravljanja na vatikanskem koncilu in o katerih govori danes in piše ves katoliški, pa tudi nekatoliški svet. To sta vprašanji vloge laika v Cerkvi in vprašanje dialoga na splošno in posebej slovenskega dialoga s svetom.

Kakor vsako leto se je tudi letošnji socialni dan pričel s sv. mašo, ki jo je v kapeli Slovenske hiše daroval po namenu socialnega dneva direktor slovenskih pastirjev v Argentini monsig. Anton Orehar, ki je po evangeliju razvil pomembne misli o katoliškem gibanju na Slovenskem in o vlogi katoliških shodov pri obnovi verskega tiska in ostalega narodnega življenja. Potreba po taki obnovi je zopet aktualna tako po vsem svetu kakor tudi med Slovenci. Vatikanski koncil je dal za to mogočno pobudo, ki jo moramo tudi Slovenci spraviti v življenje na svojem področju. Socialni dnevi so pa krepka opora pri tem delu.

Po sv. maši se je pričelo zborovanje v novi predavalnici Slovenske hiše. Začel ga je predsednik Stalnega odbora g. Avgust Horvat, ki je povdaril, da se danes po vsem svetu opaža velika duševna utrujenost, ki vodi človeštvo v apatijo in razkroj. Edini, ki se je v teh težkih razmerah znašel in ki hoče premagati to utrujenost, je katoliška cerkev, ki je v tej težki prelomnici časov sklicala vesoljni koncil, pogledala problemom neustrašeno v oči in dala smernice za obnovo in prenovitev življenja po evangeljskih smernicah. Del teh smernic so tudi socialne smernice Cerkve. V tej zvezi je g. Horvat tudi počastil jubilej dveh socialnih enciklik in sicer 75 letnico Rerum novarum in 35 letnico Quadragesimo anno ter čestital „Družabni Pravi“, edinemu slovenskemu socialnemu listu, k njegovi dvajsetletnici.

Na predlog g. Horvata je bilo nato izvoljeno predsedstvo zborovanja in sicer za predsednika g. Marko Kremžar, za tajnika g. Stanko Žužek in za člane gdč. Milica Hribar, Jože Žakelj in Jernej Dobovšek. G. Kremžar se je zahvalil za izvolitev ter je napovedal dneveni red zborovanja.

Laik v Cerkvi

Prvi referat je imel monsig. Anton Orehar. Govoril je o zgodovini laika v Cerkvi, dalje o tem, kaj je laik v Cerkvi ter kaj naj laik dela in kako (laični apostolat). V obširnem, enournem pred-

davanju je predavatelj orisal vlogo laikov od apostolskih časov dalje. V zgodovini Cerkve so bile v tem pogledu različne dobe, ko je imel laik važno besedo pri vodstvu Cerkve in dobe, ko tega sodelovanja med klerom in laiki ni bilo. Devetnajsto stoletje je bilo v znamenju odtujenosti laika od Cerkve, dočim se je začel v 20. stoletju laik vračati v Cerkve in v cerkveno življenje. Največji poudarek za to sodelovanje pa je dal zadnji vatikanski koncil, ki je prvi v zgodovini zborov izrečno obravnaval vprašanje laikov v Cerkvi in izdal posebno konstitucijo „O laičnem apostolatu“. Toda ne samo v tej konstituciji, ampak tudi v drugih konstitucijah in dekretih so omenjeni laiki ter njihova vloga v Cerkvi, ki ni pasivna, ampak dejavna, aktivna.

V odločbah vatikanskega koncila je poziv laikom, da naj se vrnejo v cerkveno življenje, je govor o božjem ljubeštvu, ki ga sestavljajo duhovniki in laiki. Laiki imajo svoj delež pri splošnem duhovstvu pri Kristusovi preroški in kraljevski službi. Logična posledica žasnega mesta laikov v Cerkvi je apostolat, o katerem govorita posebej konstitucija o Cerkvi in še točneje dekret o laičnem apostolatu. Za apostolat je deležnost pri odrešilnem poslanstvu Cerkve je Kristus vse ljudi določil s krstom in birmo. Toda laiki so poklicani predvsem posredovati tam, kamor kleriki ne morejo in kjer je samo po laiki Cerkev lahko pričujoča in dejavna. K temu delu so poklicani tudi slovenski laiki, doma in v emigraciji.

Slovenski dialog s sodobnim svetom

Naslednji referat je imel g. Ruda Jurčec, ki je v svojih uvodnih izjavah ugotovil, da se je slovenski dialog s sodobnostjo sveta začel z nastopom zavesti slovenskega naroda, da je del svetovne skupnosti. Orisal je, kako so Slovenci odgovorili na prelomne dobe v svetovni zgodovini; ob francoski revoluciji 1789, ob pomladi narodov 1848 ter nato v letu 1918 in 1945. Že dolgo časa pred drugim vatikanskim koncilom smo svojo zgodovinsko nalogo pojmovali občestveno (Prešeren, Baraga, Knoblehar, Slomšek). Proti koncu 19 in v začetku 20. stoletja smo razvili moderen katoliški prepoved.

Govornik je nato podrobno razložil pojem in vlogo dialoga ter poudaril, da izkušnje iz preteklosti in zahteve modernega časa narekujejo potrebo za modernega dialog z vsem svetom. Vzporedno z nenehnim oblikovanjem slehernika z razvojem celotne problematike novega sveta mora tudi narod kot celota odgovoriti na duhovne zahteve Cerkve. Pri tem delu ima emigracija svoje posebno poslanstvo. Voditi mora dialog s tujino, istočasno pa mora spremljati vse duhovne pojave v domovini ter jih po svojih močeh podpirati.

(Ker bosta oba referata objavljena

v našem revialnem tisku, smo se zgoraj omejili samo na bistvene točke obeh referatov)

Po obeh referatih se je razvila živahna debata o problemih, ki sta jih nakazala oba govornika.

G. Žakelj je nato prebral pozdravni pismi — kardinalu Caggianu in predsedniku Narodnega odbora dr. Mihi Kreku —, ki sta bili s ploskanjem odobreni.

Predsednik zborovanja g. Kremžar je v zaključku zborovanja prečital naslednje

resolucije:

1. Drugi vatikanski cerkveni zbor je povabil laike, naj poživijo delo v Cerkvi. Zgradi naj se nova družba, krščanska, svobodna in pravična. Bog vse vabi k delu in soustvarjanju te družbe.
2. Logična posledica tega povabila je apostolsko delo, katerega namen je isti kot namen Cerkve: oznanjati evangelij, preoblikovati svet, zgraditi nov božji red povsod, kjer živi človeštvo in kjer katoličan živi med njim.
3. Oblike apostolata so lahko različne: individualne in organizirane. Vlada pa mora pri organiziranem apostolskem delu red, ki ga določi cerkvena hierarhija in ji moramo slediti. Prav tako moramo skrbeti za apostolsko formacijo posameznikov in skupnosti.

Tito pojasnjuje

Dne 5. julija je bila pri Titu na Brionih skupina sto predstavnikov organizacij partizanskih borcev iz vseh republik. Tito je hotel imeti pri sebi, da bi jih osebno seznanil z zadnjimi dogodki, ki so imeli za posledico politično odstranitev Aleksandra Rankovića, ki je bil do pred nekaj leti tudi predsednik bojevnike organizacije. Ranković je bil tudi zagovornik in zaščitnik tistih partizanov, ki so med komunistično revolucijo dosegli visoke vojaške položaje, čeprav zanje niso imeli nobene strokovne izobrazbe. Vse te je po vojni spravil na dobro plačana direktorska mesta po raznih političnih industrijah. Po zadnji gospodarski reformi jih je veliko izgubilo te sinekure in zato so bili z Rankovićem vred proti Titovi gospodarski reformi.

Da bi imel Tito sam osebno neposreden stik s predstavniki partizanske bojevnike organizacije, jih je dal povabiti v svoj brionski dvorec.

Tito je imel pred njimi dva govora. Na sprejemu in večerji.

V govoru na sprejemu — odlomke Titove zdravice na večerji objavljamo na uvodnem mestu — je ugotovil, da „so nekateri primeri, ko posamezni borci ali cele skupine, zlasti upokojeni oficirji godrnjajo“. Pravi dalje, da je „treba videti ali so upravičene vse te pritožbe in godrnjanje, do katerih prihaja. Če pa niso upravičene, potem je dolžnost vseh vas, da kot komunisti in člani Zveze borcev zatrete nekatere nezdrave tendence, ki se kažejo. Mislim, tovariši, da ste razumeli.“

V nadaljnjem je načel Rankovićev problem ter povedal, „da je kar najbolj

Slovensko družbo v tujini moramo ohraniti zdravo, če hočemo, da si bodo naši izseljenci ohranili vero in pravno. Našo družbo pa bi utegnil oslabeti napačni individualizem, sebičnost, nergaštvo in duh opozicije. Napačni individualist se noče v ničemer podrediti. Vedno pozna le sebe. Misli, da tako mora zaradi svoje samostojnosti. V resnici pa ga žene k temu le napuh. Sebični ljudje iščejo le svoje koristi. Ker pa družba zahteva tudi žrtve, teh nečesto nositi. Zato so družbi le v breme. Nergači podirajo družbo s svojim nepravilnim kritiziranjem; opozicionalci pa s svoplo „načelno“ upornostjo.

(Prelat dr. Alojzij Odar, Večnost in čas, str. 252)

4. Dolžnost apostolskega dela nas tako sili k dialogu med nami samimi in s svetom, v katerega nas je postavila božja previdnost.

5. Izkušnje preteklosti in doživetje vsebine našega časa nam narekujejo iskanje silnic za dialog s svobodnim svetom, ki ni več naslonjen samo na življenje narodov in kontinentov — problematika prehaja v vesoljnost. Kot narod moramo v celoti odgovoriti na duhovne zahteve Cerkve.

6. Emigracija ima pri tem svoje poslanstvo. Vrh apostolat med rojaki in med ljudmi, s katerimi je prišla v stik ter stopa z njimi v dialog, obenem pa, ko registrira naraščanje duhovnosti v domovini, prehaja v naravno rast slovenstva in pravo oblikovanje zdravega, od Boga hotenega človeštva.

sveta zadnjih dogodkov. Pravi, da mu je žal, da „je prišlo do tega“, ker je bil Ranković „dolgo let“ njegov sodelavec in „je rastele takorekoč pod njegovo roko“. Toda takoj hladno pristavlja: „Če je že sedaj prišlo do tega, potem sta partija in dežela več kot posameznik.“

Navaja dalje, da eni pravijo, da je „Tito zmagal in se uklonil liberalcem“, se pravi, da je zmagal „nad konservativnimi in dogmatskimi elementi“. Tem takoj odgovarja in zatrjuje, da se ni uklonil nobenim liberalcem. Tistim namreč v znanjem svetu, ki mislijo, da bo Tito izvedel Džilasovo zamisel o dopustitvi večstrankarskega sistema, Tito sporoča, „da se hudo motijo“. Zatrjuje namreč, da ima liberalizem „za negativen pojav v dveh smereh. Negativno je liberalno gledati na dogmatske in centralistične sile, na razne nacionalistične tendence. Tu ni liberalizma in tu bomo ostri“, poudarja Tito ter grozi še dalje: „Ne bomo liberalni nasproti raznim separatistom, raznim nacionalistom, kakor tudi nasproti raznim negativnim pojavom in vplivom z Zahoda, nasproti vnašanju zahodne ideologije k nam in podobno.“

V nadaljnjem je zatrjeval, da „ustvarjamo resnično demokracijo, kjer je človek svoboden“ in da zato ne more dopustiti, „da bi ljudje živeli v nekakšnem strahu“. Po Titovi napovedi, „naj se boji tisti, ki je sovražnik graditve socializma... V strahu naj žive sovražniki te države, vsak tisti, ki misli, da bome šli nazaj, ki hoče škodovati naši socialistični graditvi in naši partiji, naši Zvezi komunistov. To je moj odgovor tistim na Zahodu.“

Zaključil pa je Tito svoj govor pred partizanskimi bojevniki z zatrdilom, „da pri tem zdaj ne gre za nobeno tragedijo“. Pokazalo se je namreč, „da smo zmeraj tisto, kar smo nekoč bili — trdni, načelni, in da znamo tudi najmučnejše zadeve pravočasno reševati po naše, dosledno in načelno, po komunistično...“

Kako tudi ne! Saj je v tem pogledu dobil prav Tito najboljše šolo pri sovjetih pod Stalinom, ko so pred njim v jetnišnici Lubijanki ustrelili njegovega prednika Gorkiča.

KOROŠKA

V celovski stolnici je bilo 3. julija letos posvečenih 55 novih duhovnikov, trije Slovenci in dva Nemci. Novo je to, da je škof med posvečenjem spregovoril tudi po slovensko, češ, da so novomašniki tudi iz slovenskega dela škofije.

Janez Jalen

Trop brez zvoncev

Povest

Veter je spet glasneje zabučal. V Komarči je odjeknil strel. Zamolklo se je razlegel odmev. Peter je hitro spravil petelina nazaj v vrečo, kakor bi se bal, da ga kdo zaloti pri prepovedanem opravku. Skušal je uganiti, kdo bi bil streljal. Če je prav razložil, je bila krogla, ne zrno: „Tako nespameten pa vsaj nikdo ni, da bi sedaj zalezoval gamse in šrnjake, ko jih je sama kost in koža. Po letošnji trdi zimi. Morebiti je pa izmed lovcev kdo skušal zbiti orla. Najbrž.“

Peter je vstal in se spustil po stezi navzdol. Na zaostalem plazu mu je zdrsnilo, da se je skoraj otočil. Sneg je v burji ledeno trdo zamrznil.

V Ukancu je Petra ustavil Tkalec, Boštjan. Drobil je hosto: „Kaj si ti streljal, Peter?“ ga je vprašal.

„Ne. Slišal sem pok.“

Tkalec mu je pokazal s prstom: „Kako pa, da imaš okrvavljeno vrečo?“

Peter je že hotel priznati, da nosi ruševca, pa je preudaril: „Če jih manj ve, bolj prav bo.“ Izgovor je imel tudi koj pri roki: „Lahko da. Snoči sem se malo urezal, ko sem kral treske, da sem podkuril.“ Stegnil je dlan. Na mečici je bila res prerezana koža.

„Sem mislil,“ je zategnil Boštjan in pomežiknil. Peter je videl, da mu ne verjame. Popravljati pa besede ni maral. Poslovil se je in odšel spet po stezi za jezerom proti domu.

Pod noč je ves preplašen prisopihal

v vas Tkalec in razglasil, da leži pod plazom v Komarči zaprisežen lovec Matevž Bitenc ustrelen.

Žalostne puške

Burja je sprevergla vreme. Gore je zagrnila megla. Dolgo se ni hotelo zdiniti. Ob času, ko bi imelo vziti sonce, je začel pršeti dež.

Zjutraj so se ptiči še oglasili, pa so kaj kmalu utihnili. Le v vrhu Čotove tepke pri stogovih je samotna vrana stegovala vrat, se priklanjala na desno in levo in razklano krakala med zelečimi ozimninami. Pust in žalosten je bil dan; kakor naročen za pogreb.

Odzvonilo je jutranje angelovo česčenje. Pred Bitencem pod Studorom so se začeli ustavljati razpeti dežniki. Nabirali so se v čimdalje večji črni val. Nekaj modrih se je pozibavalo vmes. Rdečega ni bilo nobenega. Bi žalil spomin rajnega Matevža.

Lovci so prihajali brez dežnikov. Ustopali so se pod napušč, da bi jih dež ne močil po nepotrebnem. Čimdalje več jih je bilo. Iz Zgornje doline so prišli do zadnjega vsi. Iz Bistrice je manjkala en sam. Od Mrzlega studenca in z Rudnega polja so prihiteli trije. Celo Martinček z Jelovice je poslal svojega zastopnika. Očividno je žalostna in nepredvidena smrt priljubljenega Matevža Bitenca pretresla vse bohinijsko lovsko tovarišijo. Pa mlada žena in štirje nedorasli otroci so se jim smilili.

Lovci niso bili vsi enako oblečeni,

pač pa je obleka vseh vlekla na sivo in bila večinoma zeleno obšita. Na bolj ali manj obnošenih klobukih se je pozibavalo nekaterim ruševčevno pero, drugim gamsov čop. Dokaj vidno so se razločevali lovci od temno oblečenih drugih pogrebcev. Videti so bili kakor razmočena, na redko obrasla siva skala, ki jo je bila nesreča privabila tik duri. Štantarjevemu Tomažu in še nekaterim drugim so visele puške prek rame, vse orošene, kakor bi jokale. Lovci so govorili med sabo samo najpotrebnejše. Še tiste redke besede so izgovarjali resno in mračno.

Dež je skoraj prenehal. Nekateri so že zapirali dežnike. Na Ravni so se oglašili zvonovi svetega Martina. Štantarjev Tomaž, ki je bil prevzel skrb, da bo pogreb tak, kakor ga zasluži vesten lovec, je pomignil z glavo in na rahlo zamahnil z roko. Štirje visokorasli lovci so stopili iz gruče. Rinili so skozi množico pogrebcev proti mrtvaškemu odru, da položijo mrliča v krsto in ga prenesejo na nosilnice pred duri.

V hiši se je odtrgal presunljiv vek: „Matevž, Matevž, Matevž,“ je klicala Katra mrtvega moža: „Kam naj grem z otroki?“ je glasno zaskrbelo ženo. „Ata, ata, naš aata!“ so vpadali tanki glasovi otrok. Nekaj žensk je z nesrečno družino vred na glas zajokalo. Moški so se začeli usekovati. Lovci pod napuščem so si z robcem popravljali brke. Tomaža in še nekaj drugih pa ni bilo sram očitno obrisati solze.

Razlegli so se udarci kladiva in pretresali prav do kosti. Matevža Bitenca, samo zdravje in moč sta ga bila še pred tremi dnevi, so zabijali v krsto.

Nikoli ne bo nihče več videl njegovega prikupno izklesanega obraza. Nikoli več ne bo prinesel otrokom dišečih jagod z gorā. Nikoli več ne bo presteval vpricho žene mesečnega zaslužka in jo povpraševal, če je treba njej sami in otrokom nove obleke ali obutve.

Kladivo je utihnilo, premolkli so zvonovi in umiril se je jok. Sorodniki, ki so stali v tesni veži, so se razstopili. Skozi dvojno njih vrsto so prinesli lovci mrliča. Na pragu so napravili s krsto križ, kakor bi hoteli Bitenca opomniti, da je njegovega življenja in njegovih skrbí konec in naj se nikar ne vrača. Položili so mrtvega gospodarja na črne nosilnice pred hišo.

S povešenimi puškami so se uvrstili lovci za mrtvaški križ. Štirje pa so spremljali krsto, ki se je pozibavala visoko na ramenih.

„Ki je za nas krvavi pot potil,“ so molili zadaj v sprevodu moški zase in ženske zase žalostni del rožnega venca za mir in pokoj umrlega. Pred križem na koncu vasi so nosilci postavili mrliča na tla. Tomaž je stopil iz vrste in čakal, dokler se niso ustavili tudi zadnji pari dolgega spreveda. Glasno, da so ga prav vsi razločno slišali, je zaprosil odpuščanja: „Sosedje in sosedje! Če je rajni koga kdaj kaj razžalil, odpustite mu. Če že ne zavoljo njega samega, pa zavoljo ljubege miru in vasi. In če ne zavoljo krščanske ljubezni, pa zavoljo petih Kristusovih ran. Oče naš...“

Tomaž je odmolil za rajnega Matevža tri očenaše in tri zdravamarje. Mrmraje so mu odgovarjali pogrebi.

Lovci so spet dvignili krsto na ramena. Sprevod se je znova premaknil.

ženske so z rožnim vencem prehitile moške.

„Ki je za nas težki križ nesel,“ so pravkar začele razmišljati novo skrivnost.

Od jezera je pripodil veter nov dež. Skoraj vsi hkrati so se odprli dežniki. Gosto so drobile kaplje na razpeta platna nad glavami.

„Če je rajni koga kdaj kaj razžalil — ?“ Potuhnjeno, kakor grda skušnjava, so se prithotapile Tomaževe besede k Boštjanu Tkalecu. Hote pokojni Bitenc ni nikoli nikogar razžalil. Če je prišel kdaj s kom kaj malega navzkriž, je rajši odnehal, da ni bilo zamere. V lovišče, ki je bilo njemu izročeno v varstvo, domači skrivni lovci niso hoteli zalezovat gamsov in šrnjakov; prav zavoljo Matevževe dobrote ne: „Le kako bi se bilo moglo zgoditi...?“

Boštjan je bil sam zraven, ko se ugotovili, da je Bitencu na zmrmlem plazu spodrsnilo, da se mu je po nesreči sprožila puška in mu je lastna krogla prestrelila brado. Pa vendar. Kar ni mogel pozabiti Hribarjevega Petra in okrvavljene vreče, v kateri je prav gotovo nosil puško. Izgovoru, da se je Peter urezal, tudi ni verjel. Nekaj je fant prikrival. Prav gotovo. Matevževa puška je bila res izstreljena. Odjekniti bi bila morala dva strela. Pa Boštjan je slišal samo enega. Sicer je pa Bitenc lahko streljal višje zgoraj na Komni, ali pa že prejšnji dan. Pa spet ni mogel Tkalec dolžiti Petra, da bi streljal na človeka. Ga je predobro poznal; že od mladih nog. Če bi se bil pri vojaki zbrodil.

(Nadaljevanje prihodnjije)

Novice iz Slovenije

Pismo Svobodni Sloveniji

„Gospodarska kriza narašča iz dneva v dan in tega naraščanja ne more nihče ustaviti, ker ni to navadna kriza, ki zadene vsaj eno državo, drugič pa druga. Kriza je nastala zaradi popolnoma zgrešenega gospodarskega sistema. S podporami, ki so prihajale iz inozemstva, je bilo mogoče precej časa zakrivati napake v sistemu. Sedaj pa, ko so podpore odpadle, pa se je pokazalo, da je gospodarstvo na robu propada. Uvažamo jabolka iz Grčije, krompir iz Poljske, jajca iz Nizozemske, pšenico iz Severne Amerike itd.; v stari, „gnili“, „buržujski“ Jugoslaviji pa smo vse našete pridelke izvažali po vsej Evropi. Gospodarski strokovnjaki so že dolgo opozarjali oblasti na napake v sistemu in priporočali spremembe. Ker pa te spremembe postavljajo na glavo vso marksistično doktrino, se oblasti niso upale spreminjati obstoječih razmer. Šele, ko je grozilo, da se bo vsa državna komunistična stavba čez noč zrušila, ako ne pristopijo k radikalnim operacijam, so začeli uvajati spremembe, ki niso nič drugega kot prevzem tistega gospodarskega sistema, ki vlada na vsem svobodnem zapadu in katerega so tako radi nazivali „kapitalistični“ sistem. Sedaj so začeli pozivati podjetja, da morajo tako gospodariti, da bodo rentabilna. Kdo se je doslej menil za rentabilnost. Saj je država krila primanjlija in zato velika večina podjetij delala z izgubo — zlasti velja to za takozvana „politična“ podjetja, ki niso bila ustanovljena iz gospodarskih potreb, ampak zato, da se ugodni političnim ambicijam partije in partijcev.

Pri nas ogromno ljudi študira, verjetno celo preveč, ker ne najdemo primerne zaposlitve doma in odhajajo zato v inozemstvo. Toda kljub temu, da imamo toliko šolanih ljudi, pa sedijo na premernih direktorskih mestih ljudje brez prave izobrazbe (bivši partizani in zanesljivi partiji), ki pospešujejo gospodarski polom.

Pa ne samo gospodarsko, tudi politično smo v popolni zmešnjavi. Še večja zmešnjava bo po smrti Tita, ki ima sedaj 74 let in mu vaje že uhajajo iz rok. Podtalno se že razni ljudje in razne skupine borijo za oblast.

Gimnaziji stiške gimnazije so sprožili nabilno akcijo „Jurčičev dinar“ za novo ureditev Jurčičevega doma. Od

dijaštva zbrana sredstva seveda niso zadostala in so bila potrebna še javna sredstva, da so ob Jurčičev dom, ki je že od prej muzejsko urejen, postavili star čebeljnjak in staro kašo, tako, da vse okolje prikazuje primerek stare dolenske domačije. Na Muljavi je imela mladina 12. junija tekmovanje za Jurčičevo „bralno značko“. Na sporedu je bil tudi literarni nastop sedmerih pesnikov. To tekmovanje je bilo že vključeno v okvir praznovanja stoletnice slovenskega romana-nastanka Jučičevega Desetega brata. Osrednja proslava je bila na Muljavi v dneih 25. in 26. junija z nastopom domače igralske družine z ljudsko igro „Deseti brat“ na prostem. Že pred to predstavo so na Muljavi odprli razstavo „100 let slovenskega romana“, ki jo je pripravila mariborska študijska knjižnica. Za to razstavo je slikar Maksim Gaspari kot najuspešnejši ilustrator „Desetega brata“ osebno prinesel na Muljavo izvirne osnutke svojih ilustracij.

Umrli so. V Ljubljani: Drago Hudnik, Angela Kalas, Marija Vidmar roj. Zapolnik, Branko Globelink, Minka Polak roj. Tavčar, Pavla Križar roj. Blaznik, dr. Franc Žvanut, šef travmatološkega oddelka kirurške klinike, Vera Murn roj. Bahar, Ivan Pestotnik, v. veterinarski svetnik v p., Anka Belovari, Janko Krek, biv. trgovec, Ivan Pečan, Marija Ivčević, dr. in. Dragotin Pavko, vseuč. prof., prof. Vinko Bernik, direktor v p., Janez Berce, Berta Črtalič, Mirko Cvahte in Marija Černe roj. Jenček v Kranjski gori, Franci Morela, slaščičarski mojster v Dolu, Jože Basin v Novi Gorici, Janez Prevc, direktor v p. v Češnjici pri Selcih, Tomaž Dim v Gradcu v Beli Krajini, Ludvik Rona, upok. v Hrpeljah, Franc Zupanc, pos. in biv. gost. na Lancovem, Angela Skubic roj. Škufca v Višnji gori, Elka Cugelj roj. Zakrajšek, blagajničarka v Šmarjeških toplicah, Uršula Rebec iz Gorice v Šmartnem v Rožni dolini, Anton Rovtar, zlatar in v Motniku, Helena Merčjak roj. Sagadin v Celju, Marija Lukančič roj. Alič v Godešiču, Franc Stražišar, železničar v Domžalah, Franc Srebotnjak v Orehku, Anton Čendak v Gradišču, Marija Bertoncelj roj. Benedik v Siviljah pri Selcih, Cecilija Finžgar roj. Jurman v Prezrenju, Jože Lesičnik, trgovec v Stražišču, Marija Iskra roj. Lanišek v Godiču, Nika Mencinger v Radovljici, Marija Uebelis roj. Ziegler v Mariboru, Marija Čevc roj. Repar v Novem Sadu, Jože Mokorel, pos. v Bistrici pri Trzinu in Berta Drtvenšek roj. Porš v Velenju.

SLOVENC I V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Razstava verskega tiska slovanskih narodov

Za nedeljo dne 17. julija t. l. jo je pripravila slovenska revija Duhovno življenje v Buenos Airesu. Bila je v dvorani Slovenske hiše, kjer je bil razstavljen poleg slovenskega verskega tiska še verski tisk ostalih slovanskih narodov tako v Argentini, kakor tudi v Evropi in tudi iz držav za železno zaveso.

Razstavo je po nedeljski dopoldanski uri odprl g. direktor Msgr. Anton Orehar. Po pozdravu zbranih go-

stov in poudarku pomembnosti katoliškega verskega tiska, je dal besedo vseuč. prof. dr. Tinetu Debeljaku, ki je govoril o slovanskem verskem tisku v emigraciji in v domovini.

Svoje predavanje, v katerem je pojasnjeval razstavno gradivo, ki ga je za to priliko zbral dr. Alojzij Starc, je razdelil na tri dele. V prvem je omenil slovenski tisk v Argentini ter ga primerjal z drugim verskim tiskom Slovanov v Argentini. Ugotovil je, da ta hip nimajo v Argentini verskega lista Hrvati (150.000 vseljencev), ne Slovaki (30.000) in ne kat. Rusi (7.000). Imajo ga poleg Slovencev samo Poljaki in

Ukrajinci. Med temi smo Slovenci gotovo na prvem mestu po kvantiteti in kvaliteti. Drugo poglavje je obravnavalo slovanski verski tisk v drugih delih sveta (slovenskega, hrvaškega, poljskega, češkega, ukrajinskega in ruskega — listi in revije so bile iz ZDA, Kanade, Avstralije, Nemčije, Italije). Pohvalil je predvsem češko, slovaško in ukrajinsko delavnost v Rimu ter poljsko v Angliji in v Parizu. V tretjem delu je prikazal pregled verskega tiska „molčeče cerkve“ za železno zaveso v Sloveniji, Hrvatski, Poljski in Češko-Slovaški. Označil je skromnost tiska, njega pasivnost in poudarek na notranji poglobljenosti. V zadnjem delu pa je odprl pogled v notranjo vsebino tega razstavnega materiala ter je citiral nekaj primerov češkega paktiranja s Sovjetsko zvezo med drugo svetovno vojno, kot se kaže v reviji „Velehrad“ (msgr. Sramek) ter poznejše razočaranje; predvsem pa zgodbo slovaškega škofa Hlinice, ki sliči naravnost starokrščanskim katakombskim zgodbam podzemnega duhovništva. Nato pa takoj protest proti njemu kot „izdajalcu naroda“, kakor so ga dvignili češki katoliški duhovniki, člani Duhovniškega društva za svetovni mir na zborovanju v Hradci Kralovem. To sta dva pogleda na dve vrsti katolištva za železno zaveso: na katakombsko podzemsko delavnost ter uradno sopotništvo z režimom. Pa tudi odpor in borbenost na eni strani (junjski nastop kardinala Wiszyńskiego) ali na drugi zadržanje „koeksistenčne“ revije velike kvalitete Znak, ki o poteku milenija pokrivanja Poljske pomenljivo molči. Razumemo to katakombsko izoliranje in zaprtje v zakristijo ter notranjo poglobljenost, razumemo pa tudi emigracijski tisk, ki iz svobode terjaja svobodo verskega nastopanja tudi za domovino. Duhovno življenje naj bo uvrščeno med ta emigracijski verski tisk in naša naloga je, da ga podpremo in — beremo. Omenil je tudi lepo urejani verski tisk zamejskih Slovencev na Koroškem in Primorskem, ki je tudi bil razstavljen med vsemi slovanskimi verskimi listi in revijami.

Vsi navzoči so izvajali dr. T. Debeljaka sprejeli z odobravanjem ter si nato z zanimanjem ogledovali razstavljene izvide verskih listov in revij posameznih slovanskih narodov.

Razstava je bila odprta tudi popoldne ter je imela vedno dosti obiskovalcev.

Za postrežbo gostov je bilo dobro poskrbljeno, za razvedrilo so pa skrbeli gojenci škofovega zavoda iz Adroguaja.

Osebnosti

Družinska sreča. V družini Marjana Miklija in njegove žene g. Magde roj. Kocjan se je rodil 23. julija sinček, ki bo dobil pri krstu ime Marcelino Marko. Srečni družini naše čestitke. Sobota, 30. junija:

CARAPACHAY

Da se oglašamo bolj poredko v Svobodni Sloveniji, še ni dokaz, da v Carapachayu spimo. Ravno narobe! Zelo živahno je delovanje v našem domu. Poleg šole, ki jo lepo vodi g. Pirc s pomočjo še drugih, živahno dela pred kratkim ustanovljeni dramski odsek. Pod vodstvom g. Petelina pripravljajo dramo I. Cankarja „Jakob Ruda“, ki jo bodo uprizarili dne 7. avgusta.

Mladina se vneto pripravlja na svoj

mladinski dan, ki ga bo imela dne 14. avgusta s celodnevno prireditvijo. Na programu so številne tekme v odbojki. Zato bo do te prireditve postavljena okoli igrišča šest metrov visoka žična mreža. Bodoča naloga odbora je tudi, da bo do sedaj zgrajene prostore dokončal in oplešal, da bo tako dom tudi čim bolj prijeten.

RAMOS MEJIA

V Slomškovem domu je bila v soboto, dne 24. t. m. celovečerna prireditev z izbranim programom posvečena spominu umrlega slovenskega dramatika in pisatelja Janeza Jalna. Poročilo o njej prihodnjič.

SAN JUSTO

Naš dom v San Justu se pripravlja na proslavo desetletnice svojega obstoja in delovanja. Na sporedu bo vrsta prireditev. Dne 7. avgusta bo maša za umrle društvene člane, nato pa bo v društvenem domu mladinska prireditev s sodelovanjem šolskega tečaja Franceta Balantiča. V proslavo obletnice bodo dalje športna tekmovanja med društvi in domovi v nogometu, šahu, odbojki, namiznem tenisu in kegljanju. Pokali bodo razdeljeni zmagovalcem na glavni prireditvi dne 9. oktobra.

SLOVENSKA VAS

Srebrna maša č. g. Franca Sodja CM

Prejšnji teden je slovenski lazarist č. g. Franc Sodja obhajal 25-letnico mašništva. V svoji skromnosti je sicer hotel, naj bi proslavitev ostala samo v krogu samostanske družine, toda, ker je vas majhna, se je glas o jubileju vseeno takoj razširil. Pevci domačega pevskega zbora pod vodstvom g. Ivana Meleta so tedaj nemudoma za prihodnjo njegovo nedeljsko sv. mašo pripravili dve moderni srebrnomašniški pesmi, od katerih so zapeli eno pred začetkom službe božje, drugo pa po obhajilu. Po končani cerkveni slovesnosti pa je otroški pevski zbor pod vodstvom g. Zdenke Janove zapel srebrnomašniško venček slovenskih narodnih pesmi. Preizkušnemu slovenskemu duhovniku želimo iz vsega srca še mnogo uspehov in milosti v njegovem nadaljnjem delu! Umrli je ga. Marija Črnak

Smrt je spet posegla v vrste naših vaščanov. Iztrgala nam je go. Marijo Črnak roj. Lenarčič, ki je po težki bolezni umrla v nedeljo 17. julija 1966. Pokojnica je bila rojena v vasi Obrje, župnija sv. Peter v Ljubljani, dne 2. novembra 1902. Poročila se je leta 1929 z g. Jožetom Črnakom, navdušenim prostornim delavcem v D. M. v Polju. V zakonu se jima je rodilo 8 otrok, od katerih so tri dekleta umrli, zadnja Ana, pred petimi leti v naši vasi. Zapuščala hčere Brigito, Maro in Marto ter sinova Jožeta in Lojzeta.

Pogreb pokojne Črnakove mame je bil zanesljiv dokaz njene priljubljenosti v vasi. Na zadnji poti so jo spremljali vsi vaščani, ki so količkaj razpolagali s prostim časom, mnogi so celo pustili dnino, da so ji mogli izkazati zadnjo čast. V nedeljo dopoldne so udeleženci zadnje slovenske maše prosili Vsemogočnega za večni pokoj njene duše pri darovanjskih prošnjah. Popoldne pa so spomnili matere štirih igralcev našega odra pred igro „Stari in mladi“. Pogrebno sv. mašo je daroval č. g. Janez Petek CM, vikar Slovenske vasi, ki se je v imenu vaščanov od pokojnice tudi poslovil od odprtem grobu. Posebej je poudaril njeno globoko vernost, v kateri je četrt ure pred smrtjo prejela sv. popotnico in stopila pripravljena pred večnega Sodnika. Slovenska vas bo ohranila Črnakovo mamo v častnem spominu!

SLOVENC I P O S V E T U

AVSTRIJA

V Avstriji je več sedanjih novih slovanskih izseljencev tudi na Zgornjem Avstrijskem, v Linzu in Welsu. Se kar lepo živijo v novi svet ter imajo vsako prvo in tretjo nedeljo v mesecu slovensko mašo. Imajo tudi svoj cerkveni pevski zbor. Resno se bavijo tudi z ustanovitvijo lastnega društva.

FRANCIJA

V kraju Giraumont vodi franoski pevski zbor sv. Cecilije Slovenec Stanko Radič. V njem poje tudi več Slovencev. Zbor je pred kratkim tekmoval v Bourges z drugimi pevskimi zbori in dobil prvo nagrado.

NEMCIJA

V Oberhausen Sterkrade so imeli 1. maja veliko cerkveno-narodno slavnost. Poročilo o njej smo, žal, dobili zelo pozno, ker je pa bila ta prireditev ena najlepših, kar so jih imeli Slovenci v Zahodni Nemčiji v zadnjem času, ga objavljamo, da bodo zanj zvedeli tudi bralci Svob. Slovenije.

Omenjenega dne so v Oberhausen-Sterkrade blagoslovili izseljensko zastavo z napisom „Bogu otroci — narodu sinovi — nikomur hlapci“. Blagoslovil jo je škof iz Essena msgr. Julij Angerhausen. Pred cerkvijo so ga sprejeli

Vsak teden ena

UMIRAJOČA SLA

France Baantič

*Ko bi ti vedela, kako sem sam
kako poslavljajoča strast se peni,
da veš, kako boli posmeh jeseni,
bi prepustila željnim se rokam.*

*Nič več bi ne razsipala cvetov,
če kdaj okusila bi to puščobo
in krutega odmiranja grenkobo,
pogubil kri bi mojih te sokov.*

*Ne, ne usliši me ob tej zli uri,
sedaj mi bo razpadla temna kri
in nočem, da te divje oškropi.*

*Pozabi me, in če pred tvoje duri
zanesel veter bo moj trplji prah,
zasmej se in ga stresi po cestah.*

PRIČEVANJE ŠKOFA DR. ROŽMANA

Junjski številki mesečne revije „za Slovence na tujem“ „Naša luč“, ki jo izdaja Mohorjeva družba v Celovcu, je priložena še posebna brošura z naslovom „Škofa Rožmana odgovor“. Je to ponatis razprave, ki jo je za Zbornik Svobodne Slovenije za leto 1965 napisal msgr. dr. Jože Jagodic.

GORIŠKA IN PRIMORSKA

Slovenska krstna imena

Slovenska demokratska zveza v Gorici in Slovenska skupnost v Trstu sta že več let odločno zahtevali, naj vlada v Rimu odpravi veljavno fašističnega kralja. odloka z dne 9. julija 1939, ki je prepovedoval dajati otrokom tuja, zlasti slovenska imena. Končno je rimska vlada le predložila parlamentu v odobritev spremembo tega odloka; poslanska zbornica je spremembo že odobrila, odobrili jo mora še senat. Ta bo gotovo tudi odobrila popravek, saj so v poslanski zbornici glasovali proti popravku samo neofašistični poslanci.

Popravek k fašističnemu kraljevemu odloku se glasi:

Čl. 1. Razveljavi se prepoved dajanja tujih imen otrokom z italijanskim državljanstvom, ki jo določa čl. 72 kraljevskega odloka z dne 9. julija 1939, št. 1238 o ureditvi matičnih knjig.

Čl. 2. Med prvi in drugi odstavek čl. 72 tega odloka se vstavi naslednji odstavek: Tuja imena, ki se dajejo otrokom z italijanskim državljanstvom, se morajo pisati s črkami italijanske abecede, ki se razširi na črke j, k, v, w. Če gre za otroke pripadnikov priznanih narodnih manjšin, se imena lahko pišejo s črkami njihovega jezika, vsekakor pa v latinici.

S tem je popravljena velika krivica predvsem slovenski manjšini, ker po zadnjem stavku čl. 2. morejo starši zahtevati vpis v matične knjige imena s šumniki. Vsekakor je to lep uspeh skupnih naporov slovenskih demokratičnih političnih organizacij, ki se bore za odpravo vseh fašističnih zakonov, ki so naperjeni v glavnem proti narodnim manjšinam.

PRISPEVAJTE V TISKOVNI SKLAD SVOB. SLOVENIJE!

Ob obletnici Hladnikove smrti

Ob prvi obletnici njegove smrti spomin nanj ne živi samo med slovenskimi izseljenci, ampak tudi med narodom v Beli Krajini.

Rajni msgr. Janez Hladnik je bil namreč po svoji novi misli imenovan za kaplana v Metliki. Ta kraj je bil tedaj precej zapuščen in zapostavljen. Gospod Janez je pa z veseljem prišel med nas v metliško faro, v kateri je pred njim deloval tudi že rajni nadškof Anton Vovk. Od staršev sem zvedel, da je rajni Hladnik stanoval v isti sobi, v kateri je nekoč živel svetniški škof Baraga, ko je bil kazensko prestavljen v Metliko.

Metliška fara ni majhna. Na vse strani ima raztresene podružnice npr. v vasi Drašiči, Božakovo, Vidošiči, Lovkica, Križevski vasi in drugih. Te so oddaljene od Metlike za dobri dve uri peš hoje. Pa tudi še več. Toda rajni Janez Hladnik se teh naporov ni bal, redno jih je obiskoval, čeprav je imel že tedaj bolno nogo.

V dušnem pastirstvu je bil z vso vnaemo. Po vaseh in oddaljenih ter zapuščenih krajih je zbiral mlade in starejše fante. Mlajše v fantovski Marijini družbi, starejše pa v Orlu. Dobro se še spominjam, da nas je že tedaj

opozarjal na komunizem in na nevarnost, ki jo lahko prinese nad narod. Med ljudmi ni poznal razlik. Z vsemi je bil prijazen — s študiranimi ljudmi, ali pa z revnimi in preprostimi farani. Za vse je imel srce v svojih lepih govorih. Vse je pozival, da mora biti vse njihovo delo takšno, da bo Bogu v čast in slavo.

V spominu nanj iz domačih krajev mi je med drugim ostal naslednji dogodek: Okopavali smo vinograd. Oče je za to delo najel več delavcev. Med njimi so bili dobri in slabi. Slučajno je prišel mimo tedanji kaplan Janez Hladnik „Bog daj srečo“, nas je pozdravil. Tisti, ki niso radi gledali duhovnika, so mu na pozdrav odgovorili: „Hote nam pomagat.“ Janez Hladnik niti za trenutek ni pomišljal, slekel je suknjič, zavihal rokave, prijel za motiko in začel skupno z delavci okopavati trte. Bil je ves poten. Med delom je delavcem govoril: Delo, ki ga sedaj opravljate, je v čast božjo. Tega dogodka so se delavci še dolgo spominjali. Hladnikova skromnost, ponižnost in ljubeznivost res niso poznale meja.

Bolnike je neizmerno rad obiskoval. Spominjam, da je neštetokrat pozimi v nočnih urah do kolen gazil sneg, ko

je nosil sveto popotnico bolniku v oddaljeni kraj. Nekoč je ob taki nočni hoji prišel k nam, da si je posušil od snega in brozge premočene čevlje ter nogavice. Moja mama mu je večkrat ponudila očetovo srajco, da se je preoblekel, ker je bila njegova od potu vsled dolge naporne hoje po snegu vsa mokra. Vedno je govoril: „Vse to naj bo za čast in slavo tistega, žigar sme.“

Med svojim dušnopastirskim delom v Metliki je med drugim organiziral tudi romanje fantov iz vse Belekrainje na Mirno goro. Na njihov tabor je tedaj prišel še mladi, sedaj že tudi rajni vladika dr. Gregorij Rožman.

Med šestojanuarskim režimom mu je pristojni okrajni glavar delal velike ovire pri njegovem kulturno-prosvetnem in organizacijskem delu med slovensko mladino v Beli Krajini. Hotel ga je tudi zapreti, pa ga ni mogel dobiti, ker je rajni Hladnik odšel v Zagreb ter je z enako vnemo kot med Belokranjci deloval v dušnem pastirstvu tudi med Slovenci v hrvaški prestolnici.

Ob prvi obletnici njegove smrti se ga hvaležno spominjajo ljudje v Beli Krajini prav tako, kakor slovenski izseljenci v Argentini in vsi tisti, ki so sploh kdaj v življenju imeli opravka z njim.

Jože Repovž

meštni prošt ob asistenci direktorja slovenskih katoliških misij v Nemčiji g. dr. Janeza Zdešarja iz Muenchena ter slovenskega izseljenskega duhovnika Ivana Ifka iz Essena.

Po sprevodu v cerkev je g. dr. Zdešar v nagovoru razložil vsebino na zastavi zapisane gesla. Rojake je pozival, naj bo zapisano tudi v srcih vseh in ne samo na zastavi.

Po blagoslovitvi zastave je imel škof po evangeliju tudi pridigo, v kateri je slovenskim izseljencem poudarjal, „da naš kaziplot in vodnik ne moreta biti Marx in Engels, ki pojmujejo človeka le materialistično in vidita v njem le stroj, katerega edina vrednost je v službi družbe, pač pa mora biti vodnik delovnemu človeku Jožef iz Nazareta, ki vidi v človeku otroka božjega in v njegovem delu poleg službe skupnosti tudi osebno izpolnitvev ter službo Stvarniku. Po njegovem zgledu bo vsakdanje delo in trud postalo za nas vir notranje sreče in prave solidarnosti z vsemi delovnimi ljudmi.“

Po cerkveni slovesnosti je bila družabna prireditev, na kateri sta nastopili folklorni plesni skupini iz Porurja in iz Holandije ter moški zbor iz Eisena v Belgiji.

Slavlja se je udeležilo nad 700 slovenskih izseljencev.

PO ŠPORTNEM SVETU

VIII. svetovno nogometno prvenstvo v znamenju škandalov. Preteklo soboto so bile istočasno odigrane v štirih mestih Anglije četrtfinalne tekme. V Wembleyu je Anglija premagala Argentino z 1:0, v Sheffieldu Nemčija Uruguay z 4:0, v Sunderlandu Sovjetska zveza Madžarsko z 2:1 in v Liverpoolu Portugal Sev. Korejo s 5:3.

Presenetili so Korejci, ki so vodili nad Portugalom kar s 3:0, Sovjeti so premagali Madžare, čeprav so Madžari bolj igrali.

Tekmi moštev obeh južnoameriških držav pa dajejo obilno misliti in tudi povedati. Kapitan argentinskega moštva Rattin, ki ga je nemški sodnik izključil brez vzroka, je častnikarjem izjavil, da bo pokal dobila Anglija, pa ne zaradi igre, ampak po zaslugi sodnikov. Seveda, stoletnico rojstva nogometa, ki se je začel v Angliji — čeprav sedaj trdijo Korejci, da ga tam poznajo že dvatisoč let — je treba slovesno proslaviti. Zato bodo že poskrbeli sodniki, ki regulirajo igro, kakor je treba. Prav posebno zanimivo je, da sta sodila Argentincev v tekmi z Anglijo Neme Kreitlein, Uruguayecem proti Nemčiji pa Anglež Finney. Ker sodnike za tekmo ne izberejo, ampak jih določi FIFA, v kateri ima Velika Britanija kar 4 glasove — Angleška, Škotska, Waleska in Severnoirska nogometna zveza — je prav lahko sumničiti. In če pojem sodnik izključuje argentinskega igralca Rattina, ki je kot kapetan moštva hotel govoriti z nemškim sodnikom preko tolmača, ker ga je menda grodo gledal, je težko govoriti o nepristranosti. Prav tako je možno sumničiti Angleža Finneya, ki Uruguayecem ni priznal gola, ki ni prisodil enajstmetrovke, ko je Schnelliger po mnenju večine opazovalec preprečil gol ne za glavo, ampak z roko in podobno. Izključili so samo južnoameriške igralce, čeprav so bili nasprotni igralci enako ali pa celo bolj grobi.

Prav gotovo so bile tekme ostre, toda statistika pravi, da so največ prekrškov do četrte finala napravili Sovjeti (65), Madžari (48), Angleži (45) — od tega 33 na tekmi z Argentino, Argentinci (44) — od tega z Anglijo le 19), Uruguayci 42, Portugalci 37, Korejci 34 in Nemci 33. Argentinsko časopisje, predvsem večerniki, zelo ostro pišejo proti zadržanju sodnikov in FIFA, oziroma disciplinskem sodišču, ki je kaznovalo Arg. nog. zvezo s 1000 švic. franzi zaradi nešportnega obnašanja igralcev ter prepovedal nastop na 4 mednarodnih tekmah Rattinu na treh pa Ferreru in Onegi. Ob koncu ta disciplinski odbor priporoča, naj se v bodoče Argentini odkloni sodelovanje na prihodnjem svetovnem prvenstvu, če ne bo dala zagotovitve o korektnem postopanju igralcev. Pridal pa je še, da so ostala južnoameriška moštva znala častno izgubiti...

Vse to diši po škandalu, ki se bo še precej dolgo vlekel. Kajti s sedanjim postopanjem FIFA niso nezadovoljne samo južnoameriške nogometne zveze, ampak tudi razne evropske. Tako pišejo v Franciji, da je treba končati z anahronističnimi 4 britanskimi glasovi v FIFA. Pisanje angleških listov proti južnoameriškim nogometnašem posega celo na politično polje. Tako piše Guardian, da so se Brazilci vdali nogometu kot nekakemu protisredstvu proti obupu zaradi politične nestabilnosti in hudih gospodarskih težav.

Argentinska vlada je izdala poseben dekret, o ustanovitvi posebne komisije, ki bo častno sprejela nogometno moštvo ob vrnitvi v domovino.

V Londonu pa so se sestali delegati Argentine, Brazila, Čila in Uruguaya, da bi zavzeli stališče do dogodkov na tem neslavnem nogometnem prvenstvu. Razni častnikarji očitajo vodstvu FIFA, da je prav načrtno določila največ poštita Angliji, med prvo in drugo tekmo

kar 5 dni odmora, dočim so morale Francija, Švica in Mehiko odigrati na različnih igriščih v 48 urah. Wemblejski stadion si pa morejo nasprotniki le „ogledati“ v 20 minutah, in to v telovadnih copatah, dočim so Angleži tam že igrali 360 minut v tem prvenstvu. Tudi angleški častnikarji so že spoznali, da „ni nikogar več na svetu razen Angležev, ki bi privoščili zmago angleškemu moštvu“.

Eden najboljših igralcev tega prvenstva nemški krilec Beckenbauer je „padel v oči“ tudi Armandu, predsedniku buenosaireskega kluba Boca Juniors. Zanj ponuja po časopisnih vesteh kar 250.000 dolarjev. Nemci menda zahtevajo pol milijona dolarjev.

Polfinalne tekme: Nemčija : Sovjetska zveza 2:1, Anglija : Portugal 2:1.

Vestnik SFZ

V. ŠPORTNI DNEVI

Tudi v preteklem tednu so se nadaljevale tekme med odseki SFZ. V soboto bi se moral igrati šah med Morón-Carapachayem in San Martinom. Ker se zadnji odsek ni pravočasno predstavil, je izgubil točke. Vse je kazalo, da smo se le naučili točnosti, zato je velika škoda, da se zopet pojavljajo ti problemi. Pravila, ki so jih soglasno sprejeli vsi odseki, se morajo strogo izvajati.

V nedeljo sta se odigrali nogometni tekmi Morón-Carapachay vs. Slovenska vas in San Justo vs. Ramos Mejia.

Prva tekma je bila dalj časa precej enaka, vendar pa so se Lanuščani po prvem голу (N. Kalan), katerega jim je poklonila moronska obramba, bolj pomirili, tako da je kmalu zatem B. Rozina z odličnim strelom zabil drugi gol.

V drugem polčasu je Morón-Carapachay moral stopiti v napad, a jim je šele v pol ure uspelo zmanjšati razliko z golom J. Babnika. Ko pa je nekaj minut za tem J. Grbec zabil tretji lanuški gol, je bila tekma odločena. Zaradi protestiranja je bil nato še izključen moronski kapetan J. Meznar.

V drugi tekmi je sanjuški odsek z zmago nad ramoškim, naredil nov, skoraj odločilen korak k osvojitvi prvega mesta. Edini gol je že v prvih minutah zabil T. Kovač, ko je skoraj neverjetno žoga ušla iz rok ramoškega golmana Kogovskega. A še v prvem polčasu se je ta popravljal, ko je istemu igralcu ujel enajstmetrski strel.

Ob koncu drugega polčasa je sodnik izključil Staneta Babnika in Tonita Kovača.

Med to igro je bilo več problemov zaradi nevezanosti nekaterih gledalcev. Popolnoma v redu je, da pristaši navijajo za svoj okraj, a to navijanje nikakor ne sme težiti v še večje razburjenje igralcev, s protestiranjem nad vsako sodbo, ki jim ni v prid. Da pa gledalci vstopajo na igrišče in se celo pretepajo z igralci, je znak da bi sploh ne smeli na nobeno nogometno igrišče. Po taki poti bodo vse nogometne tekme končale v neredu in bo to vse kaj drugega kot manifestacija športa.

Prihodnje tekme

30. julija ob 21 v Slomškovem domu pink-pong in šah med Ramos Mejia in Morón-Carapachayem.

31. julija v Ateneo Don Bosco (tam, kjer se igra nogomet) turnirji v lahki atletiki za SDO, SFZ in naraščaj SFZ. Pričetek za SDO in SFZ ob 9, za naraščajnike pa ob 14.30. Vsak krožek ali odsek lahko zastopajo v vsaki panogi štirje tekmovalci. Naraščajniki od 12 leta naprej naj prinesejo osebno izkaznico ali kak drug dokument.

6. avgusta bo šah med odsekom Slovenska vas in San Martin. Pričetek ob 21. Igra se v Slovenski vasi.

7. avgusta nogomet v Ateneo Don Bosco: 13.30 San Martin — San Justo 15.30 Slovenska vas — Ramos Mejia.

OBVESTILA

Sobota, 30. julija:

Sestanek Slovenske krščanske demokracije ob 19 v Slovenski hiši. 1. Branje poročila predsednika dr. Kreka; 2. Katcerke pod komunističnim režimom na Poljskem in v Sloveniji ob poljskem mileniju. Predava univ. prof. dr. Tine Debelja; 3. Razgovor.

Za pok svetnika Karla Škulja sv. maša zadušnica od pol 18 v kapeli kolegija Sagrado Corazón (nasproti Slov. doma v San Martinu).

VI. kulturni večer SKA ob 19 pri Bullrichu, Sarandi 41, s predavanjem g. Franceta Sodje CM o Makedonski uniji (ob 1050 letnici sv. Klementa Ohridskega).

Krožek SDO in SFZ, Ramos Mejia, imata ob 19 v Slomškovem domu družabni večer.

Proslovni večer Društva Slovenska vas. Predava o lakoti g. Dušan Šušteršič. Sledi film „Kruh ali lakota“. Začetek ob 20.

Nedelja, 31. julija:

Lahkoatletski turnir SDO-SFZ v soboto ob 19 v Ateneo Don Bosco, Ramos Mejia. Začetek ob 9. Prilika za mašo ob 8 v Don Bosco.

Lahkoatletski turnir naraščajnikov ob 14 v Ateneo Don Bosco.

Obisk groba pol. svetnika Karla Škulja po slovenski maši v San Martinu na sanmartinskem pokopališču, kjer bo opravil molitve g. župnik Mali.

Sestanek naraščajnic iz R. Mejie v Slomškovem domu po sv. maši.

Vaje za Krst pri Savici ob 16 v Slovenski hiši.

Petek, 5. avgusta:

Začetek kuharskega tečaja SDO v Slovenski hiši ob 18.

Nedelja, 7. avgusta:

V Slovenskem domu v Carapachayu ob 16 predstava Cankarjeve drame Jakob Ruda.

Skupni sestanek SDO in SFZ po mladinski maši v Slovenski hiši. Predaval bo g. Zorko Simčič.

Petek, 12. avgusta:

Sestanek Slov. kat. akad. starešinstva ob 19 v Slovenski hiši.

Nedelja, 14. avgusta:

V Slovenski hiši na maši proslava jubileja socialnih enciklik Rerum novarum in Quadragesimo anno ter 20-letnice izhajanja lista Družabna pravda.

SDO in SFZ Carapachay bosta imela v domu L. mladinski dan. Ob 9 sv. maša, nato odbojka, kulturni nastopi in razne igre, nato pa prosta zabava.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Društvo Zedinjena Slovenija ponovno opozarja vse svoje člane, ki so že zavarovani za osnovno glavnico 25.000 pesov, na veliko ugodnost prostovoljnega višjega zavarovanja za 100.000 do 1.000.000 pesov. Ker gre za kolektiven sistem, je določen mesečni prispevek samo na en peso za vsakih tisoč pesov zavarovalnine. Ta premija je tako nizka, da bi skupni znesek vseh mesečnih vplačil dosegel višino glavnice šele po 83 letih plačevanja. Na to opozarjamo vse tiste člane, ki so že individualno zavarovani in morejo primerjati zato sedanja svoja vplačila z vplačili po novem sistemu.

Spominjamo, da vsak zavarovaneec ostane osebno upravičen do nadaljevanja zavarovalnega razmerja, čeprav ni se morda društvo ločilo od zavarovalnice.

Ker so za sprejem v zavarovanje in za različne višine zavarovalnine določene starostne meje, je primerno, da se zainteresirani prijavijo čim prej, ker drugače lahko izgube priložnost, da se sploh zavarujejo ali da se zavarujejo za primerno visoke zneske.

Posebno opozarjamo na ugodnost tega zavarovanja tiste, ki niso v službenem razmerju in nimajo možnosti, da se zavarujejo pri svojih podjetjih. Zavarovati je mogoče tudi otroke nad dvanajst let starosti.

Pošto naj dvignejo v Zedinjeni Sloveniji: Brumen Tajda, Adaš Roman, Hirschegger Pavlina, Ivančič Roza, Muri Josef, Marinič Rudi, Loh Maks, ing. Matičič.

SIMON RAJER, Uruguay 743, pis. 506.

Svoje prihranke lahko mirno zaupate
SLOVENSKI HRANILNICE
C. C. SLOGA — LTDA.

Vam bodo vedno na razpolago in dobro obrestovani. Za zaupno informacijo se oglašite v naši pisarni

BME. MITRE 97, RAMOS MEJIA
ob sobotah od 16—20
ob torkih od 18—20

Slovenski dom v San Martinu

sporoča, da je peta pevsko-glasbena prireditel, ki bi se morala vršiti 14. avgusta, PRELOŽENA na nedeljo, 16. oktobra.

Velika sanmartinska TOMBOLA pa bo nepreklicno 2. oktobra.

Dr. FRANC KNAVS ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital
T. E. 35-2271
Uradne ure 17—29
Na telefonu tudi dopoldne

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escritano Público
Pta. baja, of. 2
Cangallo 1642 Buenos Aires
T. E. 35-8827

PRVA MLADINSKA TOMBOLA

v nedeljo, 4. septembra

V Slovenski vasi je dne 17. julija 1966 po daljšem bolehanju umrla previdena s sv. zakramenti za umirajočo naša dobra mama

gospa Marija Črnak

Zadnji zemski dom je dobila na pokopališču v Lomas de Zamora

Ob bridki izgubi naše drage mame se vsem, ki so jo med boleznijo obiskovali, ji lajšali trpljenje, jo nosili in spremljali na zadnji poti, iskreno zahvaljujemo. Zlasti smo dolžni zahvalo gg. duhovnikom za dnevno prinašanje sv. obhajila rajnici, č. sestram za številne obiske med boleznijo in pomoč bolnici. Posebej se zahvaljujemo še gg. župniku Tonetu Škulju in Janezu Petku za opravljene žalne obrede, g. Petku tudi za gniljiv poslovilni govor, ter pevskemu zboru za žalostinke, zapete pod vodstvom g. Meleta.

Vsem iskrena hvala in Bog plačaj!

Zalujoči

mož, sinova, hčere in ostalo sorodstvo

NAŠI

Urejuje: MARTIN MIZERIT

MLADINI

Leto III.

Štev. 15

ČAROBNI BISER

„Med pravljicami, ki sem jih bral, je tudi tista, ki govori o čarobnem biseru. Če postaviš ta biser pred oko, ga trikrat zavrtiš, zagledaš potem v njem vse, kar si zaželiš.“

„Kako — vse?“ se je začudil Nande, s katerim sem se razgovarjal. „Kakor sem rekel: vse, kar si zaželiš. Ko bi bil ti, na primer, v šoli, bi lahko videl mamo, kako doma pospravlja, kuha, pere — no, vse, kar bi takrat delala.“

„Lepo bi bilo, ko bi imel tak biser,“ je dejal Nande. „Kajne!“ sem mu pritril. „Gledal bi lahko očca, kako se trudi v tovarni; strica, ki nekje v domovini orje na njivi — vse, kar bi hotel, bi lahko videl.“

Nandetu so vedno bolj žarele oči ob misli na čudovito „igračko“ — ko bi jo imel, seveda.

„Po drugi strani bi bilo pa nerodno, ko bi imela mama tak „čarobni biser“,“ sem dejal Nandetu.

„Nerodno? Zakaj pa?“ se je začudil fantič.

„Zato, ker bi lahko videla vse to, kar delaš ti, kadar nisi doma.“

Fantica je minila vsa radovednost. Pa sem vseeno nadaljeval: „Videla bi lahko omi dan, kako si se vračal iz šole. S svojimi prijatelji ste se podili z ene strani ceste na drugo, se pririvali in prepirali. Ljudje-domačini so se vam morali umikati, da se niste zaletavali vanje. No, saj sam veš, kaj vse ste počeli. Bili ste kot divjaki.“

Nande je molčal. Kaj pa je hotel drugega, ko pa je bilo vse res, kar sem povedal. Zamrmal je, da mora domov. A za slovo sem mu povedal še to-le:

„Ni dovolj, da se obnašaš lepo samo doma, ko te vsi gledajo in nad-

zorujejo. Tudi drugod, kadar prideš domačim izpred oči — ali če si sam — mora biti tvoje obnašanje spodobno. Kajti, če te nihče drug ne vidi, te vidi Bog — pa brez kakšnega „čarobnega bisera“. Misli večkrat na to, pa bo potem tvoje obnašanje gotovo drugačno!“

Josip Stritar:

SKOPUH

Vse, kar ima, nekada skupuh proda in kupi težko kopo si zlatu.

Zakoplje v skrivnem kraju svoj zoklad,

z njim dušo svojo, vse kar ima rad; tu vse so njega misli in želje. Vsak dan zaklad svoj ogledavat gre. To videl tat je skrit. Ponoči pride, čez nekaj časa tiho spet odide.

Ta strah! Ko starec pride, ni zlatu; lase si ruje, kolne in divja. Sosedu svojemu nesrečo toži.

„E kaj!“ ga ta tolaži, „ne žaluj! Kjer je zaklad bil, kamen tja položi in jama kakor prej zasuj!“

Korist, ki si imel jo od zlata, navaden kamen vsaki ti tudi da!“

Fran Milčinski:

Dobra gosta

V Butalah je bila krčma. Če je prišel lačen človek in je zahteval prigrizka, je krčmarica vsakikrat rekla: „Jejmina, včeraj smo imeli in jutri bomo imeli, le danes nimamo.“ Tako so gostje minili, zakaj samo vino ne diši, če ni prigrizka poleg. Pa vendar sta krčmar in krčmarica dosti iztočila. Le

kdor pa hoče jesti, mora k meni sesti.

Slovstvena uganka

Kateri izmed spodaj navedenih pisateljev je napisal povest „Pod svobodnim soncem“?

Ivan Cankar
Fran Erjavec
Fran Finžgar
Josip Stritar
Čarobni kvadrat

1.	2.	3.	4.
A	A	A	A
2.	A	A	D
3.	D	K	M
4.	O	O	P

Iz črk v kvadratu sestavi besede, ki se berejo vodoravno in navpično enako. Besede pomenijo: 1. del telesa; 2. sitna žival; 3. moško pokrivalo; 4. prvi človek. Rešitev ugank v prihodnji številki.

NAŠI PREGOVORI — PASTIR

Kakršen pastir, tak pes. Več ko je pastirjev, več je preprirov. Pastir mora bdeti, četudi ovce spe. Dober pastir da življenje za svoje ovce.

Rešene uganke iz 14. številke

Uganka: Svetilka. — Še ena: Zvon. — Pregovor: Lonec se zdrobi, se jeza ohladi. (Črko jemlješ od konca proti začetku!)

PISAN DROBIŽ

Besedna uganka

Štiri noge imam,

pa ne morem k vam;